

УДК 343.98: 343.131

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-173-178

Костянтин ЧАПЛИНСЬКИЙ[©]

доктор юридичних наук, професор
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Висвітлено актуальні проблемні питання здійснення досудового розслідування в умовах особливих правових режимів, зокрема воєнного стану, епідемії, пандемії тощо. Визначено особливості організації розслідування залежно від слідчих ситуацій, що склалися на початковому етапі розслідування, а також організаційно-тактичного забезпечення проведення слідчих (розшукових) дій під час пандемії або епідемії, проблемні питання документування військових злочинів. Визначено сутність та основні форми взаємодії під час досудового розслідування. Наголошено, що діяльність працівників правоохоронних органів повинна мати конкретну структуру, що буде варіюватися залежно від конкретних обставин, наявних при розслідуванні певних кримінальних правопорушень.

Системна й узгоджена діяльність працівників підрозділів Національної поліції дозволяє проводити окремі слідчі (розшукові) дії швидко та раціонально, отримувати достатній обсяг доказової (орієнтуючої) інформації.

Акцентовано увагу на необхідності створення дієвої сучасної системи криміналістичного забезпечення проведення процесуальних дій, організації досудового розслідування, а також на проблемних питаннях використання спеціальних знань. Наголошено на ступені поінформованості слідчих і працівників оперативних підрозділів Національної поліції щодо особливостей перебігу пандемії (епідемії), специфіки здійснення досудового розслідування, порядку дій під час організації проведення окремих слідчих розшукових дій за участю учасників кримінального процесу (підозрюваного, потерпілого, свідка).

Визначено, що, окрім тактичних прийомів, слідча тактика розробляє і тактичні рекомендації, у зв'язку з цим запропоновано визначення тактичної рекомендації під час досудового розслідування в умовах особливих правових режимів як моделі поведінки слідчого під час проведення процесуальних дій, котра має тактичні, медичні та психологічні особливості її реалізації.

Охарактеризовано тактичні особливості проведення окремих процесуальних дій, передбачених КПК України, що мають розшуковий та пізнавальний характер. Документування воєнних злочинів вимагає від працівників правоохоронних органів досить чіткого планування своїх дій, особливо на початковому етапі розслідування. Зважаючи на це, розробка практичних рекомендацій щодо слідчих і оперативних підрозділів Національної поліції є одним із важливих напрямів досягнення мети кримінального провадження.

Ключові слова: досудове розслідування, кримінальні правопорушення, особливий правовий режим, воєнний стан, воєнні злочини, епідемія, пандемія, слідчі (розшукові) дії, слідча ситуація, організація, планування, тактика, профілактичні заходи, епідеміологічні заходи.

Постановка проблеми. Протидія злочинності є важливим напрямом діяльності держави. Враховуючи євроінтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, керівництво держави наголошує на активізації раніше започаткованих реформ, особливо у соціально-економічній та політичній сферах, враховуючи умови сьогодення. Незважаючи на те, що Збройні Сили України продовжують дедалі деокуповувати захоплені росією території та здійснювати в цих регіонах стабілізаційні заходи, криміногенна ситуація у державі продовжує ускладнюватися. Спостерігається суттєва зміна структури й характеру злочинності, загальний рівень якої має тенденцію до зростання. Особливе місце у цій діяльності відводиться реформуванню правоохоронної сфери, запобіганню колабораціонізму, протидії корупції та організованій злочинності. Значна увага приділяється розробленню ефективних профілактичних і епідеміологічних

© К. Чаплинський, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9922-3743>

chaplinskii@ukr.net

заходів під час епідемій та пандемій.

У цілому державні трансформації, що відбуваються у соціально-економічній сфері, суттєво вплинули на галузь охорони здоров'я. Високий рівень захворюваності та інвалідності населення поряд із низьким рівнем медичного обслуговування та невідповідною кількістю сучасного обладнання вимагають значних кардинальних змін [1, с. 6]. На сьогодні в Україні спостерігаються кризові явища в системі охорони здоров'я, котрі дедалі поглиблюються та набувають все більш резонансного характеру. Такі процеси підтверджуються аналізом даних стосовно демографічної ситуації, що склалася в Україні, та показників рівня здоров'я українців. З огляду на це особливого значення набувають питання удосконалення медичного забезпечення громадян та правового захисту суспільства в цілому від поширення епідемій та пандемій, інфекційних хвороб, що є небезпечними для життя людини.

Такі негативні тенденції необхідно враховувати і під час проведення досудового розслідування, оскільки об'єктом зараження можуть стати представники правоохоронних органів (слідчі, працівники оперативних підрозділів), а також учасники кримінального процесу (підозрювані, потерпілі, свідки).

Результативність роботи правоохоронних органів прямо залежить від рівня та якості її забезпечення науковими засобами й методами. Зважаючи на це, розробка практичних рекомендацій щодо ефективного проведення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах особливих правових режимів із урахуванням безпекової складової є, безумовно, одним із пріоритетних напрямів для досягнення мети кримінального провадження, особливо в умовах запровадженого воєнного стану.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Проблемні аспекти організації досудового розслідування в умовах особливих правових режимів (в умовах епідемії, пандемії, запровадженого воєнного стану) та особливості проведення окремих слідчих (розшукових) дій досить ґрунтовно висвітлювали у наукових розробках багато вчених, зокрема: Ю. Аленін, В. Бідняк, В. Бахін, А. Волобуєв, Л. Григор'єв, І. Демченко, М. Дзєман, І. Ільїнська, В. Коновалова, В. Кузьмічов, Є. Лук'янчиков, Л. Манукова, В. Лукашевич, М. Погорецький, І. Пиріг, В. Плетенець, Є. Почтова, М. Салтєвський, Р. Степанюк, К. Чаплинський, О. Чеботарьов, Ю. Черноус, В. Шепітько та ін.

Проте на сьогодні відбувається активізація бойових дій на Сході і Півдні України, спостерігається їхня ескалація, дедалі поширюються захворювання та інфекційні хвороби, що вимагає запровадження особливих правових режимів. Такі обставини вносять певні корективи в організацію здійснення досудового розслідування та організаційно-тактичне забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Метою наукової статті є висвітлення актуальних питань організації досудового розслідування в умовах запровадження особливих правових режимів із урахуванням сучасних потреб слідчої практики та надання дієвих практичних рекомендацій щодо найбільш ефективної організації такої діяльності.

Виклад основного матеріалу. У структурі кримінального процесу важливе місце належить досудовому провадженню. Досудове провадження характеризується безпосередніми завданнями, що впливають із загальних завдань кримінального судочинства, суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності, предметом і засобами пізнання події, приводами й підставами для початку провадження, підсумковими рішеннями [2, с. 16; 3, с. 8].

Здійснення досудового розслідування в умовах особливих правових режимів (в умовах запровадженого воєнного стану, епідемії, пандемії) має певну специфіку. На ці процеси безпосередньо впливає ступінь поінформованості слідчих і працівників оперативних підрозділів Національної поліції щодо особливостей перебігу пандемії (епідемії), специфіки здійснення досудового розслідування, порядку дій під час організації проведення окремих слідчих (розшукових) дій за участю учасників кримінального процесу – підозрюваного, потерпілого, свідка. З огляду на це виникає необхідність створення сучасної дієвої системи криміналістичного забезпечення проведення окремих процесуальних дій, організації досудового розслідування, окреслення проблемних питань використання спеціальних знань та ін.

Демографічна ситуація у державі та загальні показники рівня здоров'я українців свідчать про наявність кризових явищ у системі охорони здоров'я, що дедалі поглиблюються та набувають усе більш резонансного характеру. Зважаючи на це,

особливого значення набувають питання удосконалення медичного забезпечення громадян та правового захисту суспільства в цілому від поширення епідемій та пандемій, інфекційних хвороб, що є небезпечними для життя людини.

До групи ризику інфікування хворобою передусім слід віднести працівників правоохоронних органів, насамперед слідчих, експертів, працівників оперативних підрозділів, які з огляду на виконання службових завдань щоденно можуть контактувати з учасниками кримінального процесу (підозрюваними, свідками, потерпілими) та між собою. Узагальнення правоохоронної практики дозволяє дійти висновків, що більшість практичних працівників правоохоронних органів не мають уяви про загальні способи поширення інфекції під час епідемії чи пандемії, характер захворювань, особливості їх діагностування та профілактики. Окрім того, відсутня будь-яка взаємодія з медичними установами для отримання інформації про наявність в осіб, залучених до слідчих (розшукових) дій, певних захворювань. На думку С. Почтової, наслідком незнання та недотримання працівниками Національної поліції правил та загальних норм особистого інфекційного захисту є значне поширення захворюваності [4, с. 15].

Наведені обставини потрібно враховувати під час проведення досудового розслідування, особливо в межах проведення процесуальних дій, оскільки об'єктом зараження можуть стати представники правоохоронних органів.

Так, І. Демченко окреслила проблемні питання діяльності в умовах пандемії, викликаній гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2. На думку вченої, необхідно звернути увагу на результати анкетування уповноважених осіб, згідно з якими більшість опитаних хворіли у таких формах: легкій – 47 %, середній – 39 %, важкій – 14 %. Окрім того, хворіли близькі (знайомі, колеги) у таких формах: легкій – 50 %, середній – 41 %, важкій – 8 %, із летальними наслідками – 1 %. Уповноваженим особам потрібно враховувати таку обставину під час організації досудового розслідування та проведення окремих слідчих (розшукових) дій. Їхня оцінка має здійснюватись як із позиції проявів протидії досудовому розслідуванню, так і постковідного синдрому. Також потребує уваги те, що на період воєнного стану:

- фізичним особам і суб'єктам господарювання рекомендовано дотримуватися протиепідемічних заходів, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19;

- фізичним особам рекомендовано забезпечити отримання повного курсу вакцинації від COVID-19 вакцинами, включеними ВООЗ до переліку дозволених для використання у надзвичайних ситуаціях;

- закладам охорони здоров'я необхідно забезпечити готовність до реагування на спалахи COVID-19 в умовах воєнного стану.

Дотримання протиепідемічних заходів набуває рекомендаційного характеру, а норма про відсторонення від праці нещеплених працівників на період воєнного часу не застосовується. Водночас в умовах обстрілів реалізація заходів попередження, наприклад, щодо використання засобів індивідуального захисту чи дистанції, зокрема й під час перебування у бомбосховищах, є ускладненою. Це стосується і таких інфекційних захворювань, як СНІД, туберкульоз та ін. Усвідомлення загрози розповсюдження зазначених хвороб під час проведення слідчих (розшукових) дій визначає необхідність розробки дієвих рекомендацій, котрі, з одного боку, забезпечували б безпеку, а з іншого – надавали можливість реалізації визначених КПК України завдань кримінального провадження [5; 6].

Досудове розслідування в умовах запровадженого воєнного стану відбувається у складних умовах, особливо на початковому етапі розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. З огляду на це слідчі проводять значну кількість процесуальних дій як на початковому його етапі (огляд місця події, допит потерпілого, допит свідка, обшук), так і подальшому етапі (допит підозрюваного, одночасний допит двох раніше допитаних осіб, слідчий експеримент).

Внаслідок цього середній процес розслідування характеризується значною кількістю контактів між його учасниками та сторонніми особами у межах кримінального провадження. Такі процеси можна спостерігати під час спільної реалізації найбільш складних процесуальних дій (огляд місця події, слідчий експеримент) чи окремих тактичних операцій або об'єднаних виїздів уповноважених осіб (слідчого, дізнавача) та оперативних працівників для проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій [7, с. 408–409].

Найбільший ризик інфікування має місце під час допиту підозрюваного,

потерпілого або свідка. Саме здійснення допиту шляхом безпосереднього комунікативного контакту виступає для слідчого найбільшим ризиком підхопити інфекційну хворобу як під час проведення вказаної слідчої (розшукової) дії, так і після неї. Окрім того, ризик інфікування у такому випадку поширюється на кожного, хто відвідає вказане приміщення. Загальновідомо, що під час перебування у приміщенні, де попередньо був допитаний, хворий на інфекційну хворобу, який умисно не лікується або не знає, що хворіє на зазначений недуг, існує ризик інфікування через інфікований аерозоль, котрий продовжує знаходитися у повітрі, особливо якщо після проведення допиту не було здійснено повноцінного провітрювання, прибирання або опромінення спеціальною ультрафіолетовою лампою, що дозволило б зменшити концентрацію певних речовин у приміщенні та, відповідно, знизити ризик інфікування [4].

Зважаючи на це, слідчий повинен завчасно виявити певні симптоми захворювання особи та вжити відповідних заходів безпеки. Особливого значення такі заходи набувають у межах боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2.

При цьому більшість учасників кримінального процесу не враховують необхідні заходи безпеки, котрих потрібно дотримуватися під час дії особливих правових режимів (запроваджений воєнний стан, епідемія, пандемія), що ставить під загрозу та значно збільшує ризик інфікування соціально небезпечними хворобами.

Виходячи з наведеного, І. Демченко виокремлює певну сукупність складових, що визначають ступінь готовності до проведення розслідування в умовах епідемії (пандемії), зокрема:

- психологічну, що полягає у готовності учасників кримінального процесу до участі у проведенні окремих слідчих (розшукових) дій;
- фізичну – реалізовану як комплекс заходів інженерного характеру (наприклад, використання спеціально обладнаних приміщень у відділі поліції);
- технічну – застосовуваних засобів індивідуального захисту, технічних засобів відеофіксації процесуальних дій тощо;
- організаційну – застосування заходів, що визначатимуть ефективність діяльності уповноважених осіб у кримінальному провадженні;
- тактичну – застосування тактичних прийомів (існуючих, пристосованих до умов застосування, спеціально розроблених із урахуванням потреб діяльності) [6].

Зважаючи на це, розробка практичних рекомендацій щодо ефективного проведення окремих слідчих (розшукових) дій в умовах особливих правових режимів із урахуванням безпекової складової є, безумовно, одним із пріоритетних напрямів для досягнення мети кримінального провадження, особливо в умовах воєнного стану.

Висновки. Підводячи підсумок, зазначимо, що правильна організація досудового розслідування в умовах запровадження особливих правових режимів (в умовах воєнного стану, епідемії, пандемії) має важливе значення для підвищення його ефективності та результативності. Зокрема, це стосується застосування заходів безпеки уповноваженими особами під час проведення слідчих (розшукових) дій. Хоча виявлення симптомів захворювань і має важливе значення, проте їхню явну відсутність не варто сприймати як безпеку контактування з відповідними суб'єктами. Таким чином, усі контакти під час організації і проведення слідчих (розшукових) дій варто сприймати з позиції ризику інфікування інфекційними хворобами.

Безпрецедентні події, що розпочалися на території України у 2014 р. та тривають дотепер і ставлять під загрозу життя нації: тимчасова окупація окремих територій України, ескалація військових дій у Запорізькій, Херсонській, Донецькій та Луганській областях, поширення коронавірусної хвороби – стали детермінантами багатовекторних змін у державі, котрі насамперед торкнулися сфери правового регулювання відносин в екстраординарних умовах та вимагають комплексного вирішення, особливо у питаннях боротьби зі злочинністю [8, с. 8–9].

Список використаних джерел

1. Бідняк В. А., Бідняк Г. С., Чаплинський К. О. Теоретичні, правові та праксеологічні засади використання спеціальних знань під час розслідування злочинів, пов'язаних із державним фінансуванням в галузі охорони здоров'я : монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 170 с.
2. Лук'янчиков Є. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2005. 360 с.

3. Чаплинський К. О. Тактичне забезпечення проведення слідчих дій : монографія. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2010. 560 с.
4. Почтова Є. С. Організація й тактика проведення слідчих (розшукових) дій в умовах ризику інфікування ВІЛ-інфекцією або туберкульозом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 230 с.
5. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.
6. Демченко І. О. Безпека учасників слідчих (розшукових) дій як умова їх проведення. *Сучасні проблеми використання знань на досудовому розслідуванні в умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. семінару* (м. Дніпро, 26 трав. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 98–100.
7. Чаплинський К. О., Єфімов М. М. Наукова полеміка стосовно основних форм взаємодії органів досудового розслідування та оперативних підрозділів кіберполіції у процесі доказування при розслідуванні злочинів у сфері інтелектуальної власності. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 5. С. 304–317. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-5\(11\)-304-317](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-5(11)-304-317).
8. Тетерятник Г. К. Кримінальне провадження в умовах надзвичайних правових режимів: теоретико-методологічні та праксеологічні основи : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 500 с.

Надійшла до редакції 08.12.2023

References

1. Bidniak, V. A., Bidniak, H. S., Chaplynskyi, K. O. (2019) Teoretychni, pravovi ta prakseolohichni zasady vykorystannya spetsialnykh znan pid chas rozsliduvannya zlochyniv, poviazanykh iz derzhavnym finansuvanniam v haluzi okhorony zdorovia [Theoretical, legal and praxeological principles of the use of special knowledge during the investigation of crimes related to public funding in the field of health care] : monohrafiia. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. 170 p. [in Ukr.].
2. Lukianchikov, Ye. D. (2005) Metodolohichni zasady informatsiinoho zabezpechennia rozsliduvannya zlochyniv [Methodological principles of information provision of crime investigation] : monohrafiia. Kyiv : Nats. akad. vnutr. sprav Ukrainy. 360 p. [in Ukr.].
3. Chaplynskyi, K. O. (2010) Taktychne zabezpechennia provedennia slidchykh dii [Tactical support for investigative actions] : monohrafiia. Dnipropetrovsk : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav ; Lira LTD. 560 p. [in Ukr.].
4. Pochtova, Ye. S. (2021) Orhanizatsiia y taktyka provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii v umovakh ryzyku infikuvannia VIL-infektsiieiu abo tuberkulozom [Organization and tactics of investigative (research) actions in conditions of risk of infection with HIV infection or tuberculosis] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. 230 p. [in Ukr.].
5. Pro zareiestrovani kryminalni pravoporushennia ta rezultaty yikh dosudovoho rozsliduvannia [About registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation]. *Ofis Heneralnoho prokurora*. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennia-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>. [in Ukr.].
6. Demchenko, I. O. (2022) Bezpeka uchastnykiv slidchykh (rozshukovykh) dii yak umova yikh provedennia [Safety of participants in investigative (search) actions as a condition for their conduct]. *Suchasni problemy vykorystannya znan na dosudovomu rozsliduvanni v umovakh voiennoho stanu : materialy nauk.-prakt. seminaru* (m. Dnipro, 26 trav. 2022 r.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, pp. 98–100. [in Ukr.].
7. Chaplynskyi, K. O., Yefimov, M. M. (2023) Naukova polemika stosovno osnovnykh form vzaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia ta operatyvnykh pidrozdiliv kiberpolitsii u protsesi dokazuvannia pry rozsliduvanni zlochyniv u sferi intelektualnoi vlasnosti [Scientific controversy regarding the main forms of interaction of pre-trial investigation bodies and operational units of the cyber police in the process of proving during the investigation of crimes in the field of intellectual property]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*. № 5, pp. 304–317. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-5\(11\)-304-317](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-5(11)-304-317). [in Ukr.].
8. Teteriatnyk, H. K. (2021) Kryminalne provadzhenia v umovakh nadzvychainykh pravovykh rezhymiv: teoretyko-metodolohichni ta prakseolohichni osnovy [Criminal proceedings under emergency legal regimes: theoretical, methodological and praxeological foundations] : monohrafiia. Odessa : Vydavnychiy dim «Helvetyka». 500 p. [in Ukr.].

ABSTRACT

Kostiantyn Chaplynskyi. Actual problems of pre-trial investigation under special legal regimes. The scientific article is dedicated to highlighting the current problematic issues of pre-trial investigation in conditions of special legal regimes, in particular, in conditions of martial law, epidemics, pandemics, etc. The specifics of the organization of the investigation, depending on the investigative situations that developed at the initial stage of the investigation, as well as the organizational and tactical support for conducting investigative (search) actions during a pandemic or epidemic, problematic issues

of documenting war crimes are determined. The essence and main forms of interaction during the pre-trial investigation are defined. It was emphasized that the activities of law enforcement officers should have a specific structure that will vary depending on the specific circumstances present during the investigation of certain criminal offenses.

The systematic and coordinated activity of the employees of the National Police units allows to conduct separate investigative (search) actions quickly and rationally, to obtain a sufficient amount of evidential (orientation) information.

Attention is focused on the need to create an effective modern system of criminalistic support for procedural actions, the organization of pre-trial investigation, and the problematic issue of the use of special knowledge. The degree of awareness of the investigators and employees of the operational units of the National Police regarding the peculiarities of the pandemic (epidemic), the specifics of the pre-trial investigation, the procedure for organizing individual investigative search operations with the participation of participants in the criminal process (suspect, victim, witness) was emphasized.

It was determined that in addition to tactical techniques, investigative tactics also develop tactical recommendations, in this regard, the definition of tactical recommendations during pre-trial investigation in conditions of special legal regimes (epidemic, pandemic) was proposed as a model of investigator behavior during procedural actions, which has tactical, medical and psychological features of its implementation.

The tactical features of carrying out certain procedural actions provided for by the Criminal Procedure Code of Ukraine, which are investigative and cognitive in nature, are characterized. Documenting war crimes requires law enforcement officials to plan their actions fairly clearly, especially at the initial stage of the investigation. Considering this, the development of practical recommendations for the investigative and operational units of the National Police is one of the important directions for achieving the goal of criminal proceedings.

Keywords: *pretrial investigation, criminal offenses, special legal regime, martial law, war crimes, epidemic, pandemic, investigative (search) actions, investigative situation, organization, planning, tactics, preventive measures, epidemiological measures.*

УДК 343.98

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-178-184

Тарас ВОЛІКОВ[©]

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

**ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ
НОНВЕРБАЛЬНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ
ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ
У ВОЄННИЙ ЧАС**

У статті розглянуто наукові підходи до визначення поняття, мети та завдань нонвербальних слідчих (розшукових) дій, а також особливості проведення огляду та обшуку при розслідуванні злочинів проти власності в умовах воєнного стану. Зосереджено увагу на заходах безпеки учасників проведення таких слідчих (розшукових) дій. Вироблено рекомендації, що полягають у: залученні до огляду та обшуку мінімальної кількості учасників; проведенні огляду у зоні прямої загрози без залучення понятих; максимальному скороченні часу проведення слідчих (розшукових) дій; проведенні фіксації ходу та результатів слідчої (розшукової) дії з використанням дистанційних засобів фото-, відеозйомки.

Ключові слова: *розслідування кримінальних правопорушень, криміналістична тактика, слідчий, воєнний стан, слідчі (розшукові) дії, огляд, обшук, організаційно-тактичне забезпечення.*

Постановка проблеми. У ст. 41 Конституції України зазначається, що «ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним» [1]. Недоторканність приватної власності визнається надзвичайною соціальною цінністю в умовах оновлення нашого суспільства, формування правової,

© Т. Воліков, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2387-1410>

k_ksmp@dduvs.in.ua